

ความเครียดจากบทบาทหน้าที่ของพยาบาล จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อพยาบาล องค์กร พยาบาล และส่วนรวม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเครียดจากการทำงานและวิธีการ ปรับแก้ความเครียดของพยาบาล และภาวะสุขภาพ และศึกษาตัวทำนายภาวะสุขภาพด้านร่างกาย และจิตใจ กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลประจำจังหวัดในเขตภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 147 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามความเครียดจากบทบาทหน้าที่ แบบ สอบถามเกี่ยวกับวิธีการปรับแก้ความเครียด และแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะสุขภาพทางด้านร่างกาย และจิตใจ ซึ่งแบบสอบถามดังกล่าวได้รับการแปลเป็นภาษาไทย โดย สายพิน เกษมกิจวัฒนา (2544) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความเครียด วิธีการปรับแก้ และภาวะสุขภาพ และหาตัวทำนายภาวะสุขภาพโดยใช้การวิเคราะห์ การถดถอยพหุและการวิเคราะห์การจำแนกพหุ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดจากบทบาทหน้าที่ของพยาบาลเรียงจากมากไปน้อย คือ ภาระงานที่มากเกินไปมากที่สุด ความขัดแย้งกับแพทย์ ความกังวลเกี่ยวกับการรักษาของแพทย์ รองลงมาตามลำดับ และความขัดแย้งกับพยาบาลพบน้อยที่สุด

2. วิธีการปรับแก้ความเครียดของพยาบาลที่ใช้เรียงจากมากไปน้อย คือ การวางแผนการแก้ ปัญหา การยอมรับในความรับผิดชอบ การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม การควบคุมตนเอง การ ปรับการคิดในทางบวก การถอยห่าง การเผชิญหน้า และการหลบหนี - หลีกเลียง ตามลำดับ

3. ภาวะสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความจำกัดในการทำกิจกรรมเล็กน้อยหรือแทบ ไม่มีเลย สุขภาพโดยทั่ว ๆ ไปอยู่ในเกณฑ์ดี มีสุขภาพไม่แตกต่างเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาและมีสุขภาพ จิตอยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงค่อนข้างดี

4. ปัจจัยที่สามารถทำนายภาวะสุขภาพในด้านความเจ็บปวดของร่างกาย ได้แก่ ความเครียด โดยรวม จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ไม่ใช่ญาติสายตรง และวุฒิการศึกษาสูงสุด

5. ปัจจัยที่สามารถทำนายภาวะสุขภาพในด้านสุขภาพเมื่อเทียบกับปีที่แล้ว ได้แก่ ความเครียด โดยรวม ความเครียดในด้านการตายของผู้ป่วย วิธีการปรับแก้ความเครียดในด้านการวางแผนการแก้ ปัญหา รายได้ของครอบครัว วุฒิการศึกษาเมื่อเริ่มเข้าทำงานในวิชาชีพพยาบาล

ผลการวิจัยจะนำไปสู่การหาแนวทางในการป้องกันไม่ให้เกิดความเครียดที่สูงเกินไป การใช้วิธีการปรับแก้ที่ได้ผลดี และแนวทางในการสร้างเสริมสุขภาพแก่พยาบาล

Role stress and strain of nurses impacts nurses themselves and nursing organizations. This research aimed to study role stress and strain, coping, and the health status of nurses and to study predictors to the health of nurses. The sample were 147 professional nurses working in two provincial hospitals in north and north-east Thailand. Stratified random sampling was used to identify the samples. Research instruments consisted of questionnaires regarding role stress/strain scales, a ways of coping questionnaire and health status survey which were translated by Kamsemwatana, (2001). Data were analyzed using descriptive statistics and stepwise multiple regression. The results of study were as follows:

1. Professional nurses ranked workload, conflict with physicians and concern over the treatment ordered by physicians concern as the highest causes of stress, respectively, while among nurses themselves conflict was ranked as the lowest stressor.
2. Planned problem solving and seeking social support were ranked as the highest ways of coping by nurses and avoidance was ranked as the lowest of the coping modalities.
3. The health status of nurses was at a good level while psychological health status was at a moderate to good level and most of the sample were in a similar situation as the previous year.
4. Factors predicting the health status of the sample regarding pain were stress, number of family, and highest educational level.
5. Factors predicting the health status of the sample in the last year were stress regarding dealing with dying patients, coping by planned problem solving, family income and educational level on entrance into the workforce.

The results from this study can be used to prevent high stress in nurses, to develop continuing education in coping strategies and health promotion projects for nurses.